

Fiatalok a befogadó nevelésről

Meghallgatás az Európai Parlamentben
Brüsszel, 2011 november

Fiatalok a befogadó nevelésről

**Meghallgatás az Európai Parlamentben
Brüsszel, 2011 november**

**Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulók
Oktatásának Fejlesztéséért**

Az Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulók Oktatásának Fejlesztéséért független és öngazgató szervezet, amelyet az Ügynökség tagországai, illetve az európai intézmények (a Bizottság és a Parlament) támogatnak.

Az ebben a dokumentumban bárki által kifejtett nézetek nem szükségszerűen képviselik az Ügynökség, az Ügynökség tagországai vagy a Bizottság hivatalos álláspontját. A Bizottság nem tehető felelőssé azért, ha az ebben a dokumentumban található információkat bármilyen formában felhasználják.

Szerkesztő: Victoria Soriano, Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulók Oktatásának Fejlesztéséért

A dokumentumból részek kiemelhetők és közzétehetők, feltéve, ha a forrást világosan megjelölik. A hivatkozást ezzel a jelentéssel kapcsolatban az alábbiak szerint kérjük megadni: Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulók Oktatásának Fejlesztéséért (2012) *Fiatalok a befogadó nevelésről*, Odense, Dánia, Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulók Oktatásának Fejlesztéséért.

Ez a jelentés elektronikusan teljes mértékben átalakítható formátumban és 22 nyelven áll rendelkezésre, hogy az abban foglalt információhoz minél jobb hozzáférést biztosítsunk. A jelentés elektronikus változatai hozzáférhetők az Ügynökség web site-ján: www.european-agency.org

ISBN: 978-87-7110-396-0 (Elektronikus)

ISBN: 978-87-7110-374-8 (Nyomtatott)

© European Agency for Development in Special Needs Education 2012

Titkárság
Østre Stationsvej 33
DK-5000 Odense C Dánia
Tel: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Brüsszeli Iroda
3 Avenue Palmerston
BE-1000 Brüsszel Belgium
Tel: +32 2 280 33 59
brussels.office@european-agency.org

www.european-agency.org

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

E dokumentum elkészítését az Európai Bizottság Oktatási és Kulturális Főigazgatósága támogatta: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_en.htm

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	5
BEVEZETÉS	7
A FIATAL DELEGÁTUSOK VÉLEMÉNYE	11
Véleményed szerint mit jelent a befogadó oktatás és nevelés?.....	11
Le tudnád írni, hogyan valósul meg, vagy hogyan kellene, hogy megvalósuljon a befogadó oktatás és nevelés gyakorlati szinten a te iskoládban?.....	14
Véleményed szerint melyek azok a fő előnyök és kihívások, amelyek a befogadó oktatással és neveléssel járnak vagy járhatnak a te oktatásodban?	23
Kommentárok és ajánlások.....	32
VISSZATEKINTÉS, ELŐRETEKINTÉS	35
FIATAL DELEGÁTUSOK AZ EURÓPAI PARLAMENT 2011. ÉVI MEGHALLGATÁSÁN	39

ELŐSZÓ

2011 novemberében az Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulók Oktatásának Fejlesztéséért ismét abban a megtiszteltetésben részesült, hogy szervezője lehetett egy Európai Meghallgatásnak. Erre Brüsszelben, az Európai Parlamentben került sor. Résztvevői középiskolás és szakközépiskolás fogyatékos és nem fogyatékos fiatalok voltak akik azt vitatták meg, mit jelent számukra a befogadó oktatás és nevelés.

A Meghallgatás immár a harmadik a sorban, amelyet az Ügynökség szervezett. Az elsőre, amelynek címe 'Európai Meghallgatás a Sajátos Nevelési Igényű Fiatalok számára' volt, 2003-ban Brüsszelben, az Európai Parlamentben került sor, és összesen 23 ország delegációja vett részt rajta. Az egyes országok Oktatási Minisztériumai és az Európai Parlament is támogatta, mint a Fogyatékos Emberek Európai Évének keretében rendezett egyik kulcsfontosságú eseményt. A második meghallgatás, 'A Fiatalok Hangja: Találkozás a Sokféleséggel az Oktatásban', 2007-ben Lisszabonban, a portugál uniós elnökség keretében került megrendezésre, és már 29 ország delegációja volt jelen.

Ami a 2011-es Meghallgatást illeti, az esemény megszervezéséhez minden ügynökségi tagország hozzájárult, és képviseltette magát összesen 31 delegációból 88 fiatal teljes körű részvételével.

A szervezők és a meghívott vendégek célja az volt a Meghallgatás során, hogy teret adjanak a fiatalok véleményének, illetve áttekinthessék, milyen fejlődés ment végbe a befogadó nevelés terén az egyes résztvevők országaiban a legutóbbi, 2007-es Parlamenti Meghallgatás óta.

Minden tanuló saját személyes tapasztalatai alapján tudott rámutatni a befogadó oktatás és nevelés alkalmazására vonatkozó fontos kérdésekre, illetve az előnyökre és kihívásokra. A befogadó oktatás és nevelés fontosságát a viták során újra és újra kiemelték, s nyilvánvaló, hogy ez a kérdés a fiatalok tanulással töltött életének általános témája.

Szeretnénk kifejezni köszönetünket valamennyi tagországnak a Meghallgatás előtt, alatt és után nyújtott értékes segítségéért és támogatásáért. Szeretnénk egyben köszönetet mondani azoknak a tisztségviselőknek is, akik aktívan közreműködtek az esemény nyitó

és záró rendezvényén, és moderátorként szerepeltek a fiatal delegátusok eredményösszegző szekcióülésein. Ők a következők: Mr Milan Zver, az Európai Parlament tagja; Mr Harald Hartung és Ms Ana Magraner, mindketten az Európai Bizottságtól; Mr Jerzy Barski, a lengyel uniós elnökség szóvivője; Ms Emilia Wojdyla, Oktatási Igazgatóhelyettes, Lengyelország; Ms Aleksandra Posarac a Világbanktól, valamint Ms Kari Brustad a norvég Oktatási Minisztérium részéről.

Legfőképp azonban szeretnénk köszönetet mondani mind a 88 fiatal delegátusnak, valamint családjuknak, az őket kísérő személyeknek, tanároknak és segítő személyzetnek. Nélkülük lehetetlen lett volna megrendezni ezt a fontos eseményt. Azon fogunk dolgozni, hogy biztosítsuk: az általuk kifejtett vélemények ne merüljenek feledésbe.

Per Ch. Gunnvall

Elnök

Cor J.W. Meijer

Igazgató

BEVEZETÉS

2011. november 7-én 31 delegáció¹ képviselőjében összesen 88 fiatal fejtette ki véleményét a befogadó oktatásról és nevelésről az Európai Parlamentben. Ez volt a harmadik alkalom, hogy az Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulók Oktatásának Fejlesztéséért (Ügynökség) európai szinten ilyen eseményt szervezett.

A Meghallgatás célja az volt, hogy ismét a lehető legnagyobb mértékben bevonjuk a 14 és 19 év közötti fiatalokat a befogadó oktatásról és nevelésről szóló vitába. Valamennyi ügynökségi tagország felkérést kapott, hogy válasszon ki 2, középiskolába járó, sajátos nevelési igényű fiatalot, valamint 1 fő nem sérült fiatal delegáltat. Fontos megjegyezni, hogy a kijelölt delegátusok a különféle igények igen széles skáláját képviselték, de a fiatalok nagyobb része többségi iskolai környezetből érkezett és a Meghallgatáson osztálytársaival együtt volt jelen.

Az esemény szervezői arra törekedtek, hogy az Európa különböző részeiből érkező fiataloknak lehetőségük legyen arra, hogy hallassák hangjukat. A Meghallgatás olyan platform volt számukra, ahol kifejhették saját véleményüket oktatásukról, elmagyarázhatták saját igényeiket és elvárásaikat, és megoszthatták másokkal is a jövőre vonatkozó reményeiket. Emellett arra is lehetőséget kaptak, hogy elmondhassák személyes tapasztalataikat és megvitathassák, mit jelent a befogadó oktatás és nevelés és hogyan hat mindennapi életükre.

Ugyanúgy, mint 2007-ben, a fiatal résztvevők már jó előre kézhez kaptak egy kérdéssort, hogy az abban foglaltakat előzetesen végiggondolhassák és saját otthoni nevelési-oktatási környezetükben másokkal megvitathassák. November 6-án, vasárnap mindegyikük részt vett a hét munkacsoport valamelyikében, amelyben megvitatták ezeket a kérdéseket, kommentálták őket, ajánlásokat fogalmaztak

¹ Ausztria, Belgium (Flamand és Francia Közösségek), Ciprus, Cseh Köztársaság, Dánia, Egyesült Királyság (Anglia, Észak-Írország, Skócia, Wales), Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Izland, Ír Köztársaság, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Málta, Németország, Norvégia, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svájc, Svédország, Szlovénia

meg, majd vitájukról rövid összefoglalót készítettek, amelyet aztán a következő napon az Európai Parlament előtt prezentáltak.

A vitára bocsátott, majd megvitatott kérdések a következők voltak:

- Véleményed szerint mit jelent a befogadó oktatás és nevelés?
- Le tudnád írni, hogyan valósul meg, vagy hogyan kellene, hogy megvalósuljon a befogadó oktatás és nevelés gyakorlati szinten a te iskoládban? Például hogyan szerveződik meg az osztály, milyen programok vannak, milyen típusú segítség áll rendelkezésre, stb.?
- Véleményed szerint melyek azok a fő előnyök és kihívások, amelyek a befogadó oktatással és neveléssel járnak vagy járhatnak a te esetekben?
- Milyen további megjegyzéseid, észrevételeid vannak?

A fiatal delegátusok vitáinak összefoglalóját bemutatták az Európai Parlamentben, s ezeknek a vitáknak az eredményei alkotják ennek a jelentésnek az alapját.

A következő oldalakon részletesen bemutatjuk azokat a közös gondolatokat és kérdésköröket, amelyeket a fiatalok egymással megosztottak, s amelyekben egyetértettek. Azonnal nyilvánvalóvá válik vitáik kiérleltisége és mélyreható színvonala; nincs egyáltalán szükség arra, hogy 'interpretáljuk' azt, ami elhangzott, egyszerűen csak fel kell jegyeznünk kommentárjaikat és javasolataikat. Valamennyi csoport gondolatait és ajánlásait úgy mutatjuk be, hogy nem teszünk utalást a résztvevő tanulók oktatási szintjére (középiskolai vagy szakközépiskolai), vagy arra, vajon sajátos nevelési igényűek-e. Ehelyett a kapott összegzéseket a fentebb bemutatott négy kérdésre adott válaszok alapján csoportosítottuk: mi a befogadó nevelés, hogyan valósul meg a gyakorlatban, előnyök és kihívások, további kommentárok. Amennyire lehetséges volt, a fiatal delegátusok által megfogalmazott eredeti szavakat és kifejezéseket használtuk; csak igen kismértékű szerkesztést alkalmaztunk az általuk közösen elfogadott szövegeknél.

Számos kulcskérdés és kulcstéma jelent meg és 'futott végig' az összes munkacsoport vitái során. Ezek a következők voltak:

- A minőségi oktatáshoz és az esélyegyenlőséghez való jog az oktatásban;

- Harc a diszkrimináció ellen;
- Hozzájárulás a szükséges segítséghez és támogatáshoz;
- A létező fizikai, szociális és oktatási akadályok lebontása;
- Az a kölcsönös előny, amelyet a befogadó oktatás képes nyújtani minden tanulónak.

Az előzetes kérdések mellett valamennyi ország delegációját megkértük, tervezzen meg egy olyan posztert, amely azt illusztrálja, hogyan tekintenek a befogadó oktatásra és nevelésre az ő oktatási környezetükben. A delegátusok sokféle anyagot felhasználtak saját poszterük elkészítéséhez – vizuális, kézzel kitapintható, sőt, még hangos eszközöket is. A posztereket kifüggesztették az Európai Parlament tanácskozóterme előtt a Meghallgatás ideje alatt, s most már rendelkezésre is állnak a 'Poster Collection' kiadványban, kiegészítve az adott poszter rövid leírásával, további részletekkel a fiatalokról és iskolájukról.

A 2011-es Meghallgatásra vonatkozó valamennyi információ megtalálható az Ügynökség honlapján: <http://www.european-agency.org/agency-projects/european-hearing-2011>

A FIATAL DELEGÁTUSOK VÉLEMÉNYE

Véleményed szerint mit jelent a befogadó oktatás és nevelés?

A fiatalok megvitatták a minőségi oktatáshoz, a választáshoz, valamint az egyenlőséghez és méltányossághoz való jogok kérdéseit. Megállapították, hogy a befogadó oktatás és nevelés nem egyszerűen azt jelenti, hogy mind együtt vagyunk ugyanazon a helyen, hanem azt, hogy barátaink vannak, és jó kapcsolatban vagyunk kortársainkkal.

Felvetették azt a szempontot, hogy a befogadó oktatás és nevelés mindenki számára előnyökkel jár: megteremti a lehetőséget arra, hogy tanuljunk és megosszuk egymással tapasztalatainkat és élményeinket. Hangsúlyozták a tanárok és társaik által betöltött szerep fontosságát és kiemelték, hogy a befogadó oktatás és nevelés az első lépés abba az irányba, hogy teljes értékű tagjai legyenek a társadalomnak.

Íme néhány az ő véleményeikből, észrevételeikből:

Mindenkinek egyenlő joga van ahhoz, hogy tanuljon. A tanuláshoz és a jó minőségű oktatáshoz való hozzáférés alapvető emberi jog. Ha valakinek problémája van, iránymutatásra van szüksége, ez segít problémája megoldásában. A befogadást az egész közösség: a család, az iskola, stb. gyakorolja. Jogod van ahhoz, hogy segítséget kapj, ha más vagy, mint a többi, függetlenül attól, milyen mértékben különbözöl a többiektől (Dagur).

A befogadó oktatás és nevelés azt jelenti, hogy mindenki mással együtt vagy és együtt tanulsz. Mindannyian egyenlők vagyunk, és mindannyian különbözünk egymástól; jogunk van ahhoz, hogy megválaszthassuk, mit akarunk csinálni – milyen tárgyakat és hogyan tanuljunk (James). A befogadó oktatás és nevelés lényege, hogy esélyünk legyen megválasztani saját oktatásunkat (John, Nana-Marie).

A befogadó oktatás és nevelés azt jelenti, hogy mindenki ugyanolyan iskolába és ugyanolyan osztályba jár (Fé, Josette, Kanivar). Azt tehát, hogy többségi, átlagos iskolában vannak az óráink; barátaink vannak, nem csupán együtt tanulunk; mindenki minden tevékenységben egyformán részt vesz. De ez egyben arra is vonatkozik, hogy vannak speciális egységek, közösségek a többségi iskolában; lehetőség van arra, hogy egyes órákon kisebb

csoporthoz hasonló fogyatékosabb többi tanulóval közösen vegyünk részt (Michalis, Andreani, Maria).

A befogadó oktatás és nevelés minden gyermek számára rendelkezésre áll. A többségi iskoláknak az ő otthonukhoz közel kell lenniük. Ez a tapasztalat azt is elősegíti, hogy találkozni tudj a szomszédságban lakó emberekkel (Waclaw).

A befogadó oktatás és nevelés lényege, hogy tagja vagy egy 'normál' osztálynak és 'normálisnak' számítasz. Mindenki együtt van. Arról szól, hogy egy fogyatékos fiatal ember úgy érzi, örömmel fogadják az osztályban és a többségi tanulók tisztelettel viseltetnek iránta. Egy ilyen 'normális osztályban' ha egyes tanulóknak másfajta igényei keletkeznek, például jeltolmácsra van szükségük, akkor az iskolának gondoskodnia kell erről. Az a lényeg, hogy mindenki részt tud venni a közösség életében (Lise).

Nem csak arról van szó, hogy részese vagy egy többségi iskolának; hanem arról, hogy részt veszel a társadalom életében. Minden fogyatékos személynek joga van ahhoz, hogy normál iskolában tanulhasson, ha úgy gondolja, képes erre. Még akkor is kell adni neki egy esélyt, ha végül kiderül, nem tudja megcsinálni (Jere). Az ahhoz való jogot jelenti, hogy odatartozhass, tartozhass valahová bizonyos választási lehetőséggel, de mindig részt vehess a társadalom életében (Fabian, Pedro, Diogo, Josette).

A befogadás a több tiszteletet, több kapcsolatot, új barátokat és új információt jelenti – az élet minden területén (Rolands).

A befogadó oktatás és nevelés széles megközelítés; nem csupán a jó jegyekről, hanem a jó társadalmi kapcsolatokról és kapcsolati viszonyokról szól. Az iskola több mint a tanulás bizonyos könyvekből – a társadalmi kapcsolatrendszer jelenti. A befogadó oktatás és nevelés nem korlátozódik az iskolára, a szélesebb értelemben vett közösségre is kiterjed (Bethany, Gemma, Sophie).

Azt jelenti, hogy megtanulsz együtt élni másokkal és tisztelni mindenkit, akár fogyatékos, akár nem (Emile). Fajra, nemre, sajátos igényre tekintet nélkül mindenki segíti és támogatja egymást. Számomra a szolidáris társadalom alapelv (Maria). Fontos, hogy mind elfogadjuk egymást, még akkor is, ha valamelyikünknek sajátos igényei vannak vagy eltérő kulturális vagy vallási háttérből érkezett (Francesco). Azt jelenti, hogy az emberek az iskolában különböző sajátos igényekről tanulnak, főleg olyanokat, amelyeket nem is látnak

(Mathias). A befogadó oktatás és nevelés nem csak a fogyatékoság különböző formáiról vagy a rendellenességekről szól, hanem az eltérő kulturális háttérről és hasonlókról is (Elin).

Az iskolai közösség minden tagjának mindenki mást tisztelettel kell fogadnia. Egymás elfogadása és tisztelete; itt kezdődik minden. A befogadó oktatás és nevelés azt igényli, hogy a többi diák és a tanárok is hozzájáruljanak a folyamathoz (Barbara, Mirjam, Triin).

A befogadó oktatás és nevelés kezdőpontja a tanárok tudatossága és az oktatás (Sophie és Gemma). A tanároknak tudatában kell lenniük annak, milyen igényeik vannak másoknak és meg kell adniuk a lehetőséget arra, hogy céljaikat sikeresen elérhessék. Mindegyikünk tehetséges valamiben – együttesen jobban működő közösséget tudunk alkotni (Klara).

A tanároknak mindenki számára rendelkezésre kell állniuk – a befogadó oktatás és nevelés olyan pótlólagos erőforrásokat igényel, mint az idő és pénz, de minden tanulónak hozzá kell jutnia ahhoz az oktatáshoz, amit kapni szeretne (Philipp). A befogadó oktatás és nevelés segít kifejleszteni azokat a készségeket, amelyek terén jobban állnak, és segít olyan dolgokban, ahol nehézségeik vannak (Joao). A befogadó oktatás és nevelés azt is jelenti, hogy hozzájutsz azokhoz az eszközökhöz, amelyekre szükség van (Carlo, Melania).

A figyelem gyakran a praktikus dolgokra terelődik (mint például az épületekre), de a befogadás főleg az emberek gondolkodásában játszódik le. Mindenkinek ki kell alakítania azt a szokását, hogy elgondolkodik a különböző fogyatékoságokon, nem diszkriminál vagy nem közelít feléjük megosztó módon. Sok tennivaló akad még ezen a téren a tanárok és a tanulók között, hogy megtalálják a megfelelő lehetőségeket. A fogyatékoság alapján való megosztás később jóval nagyobb akadályokat állít elénk (Mei Lan).

A befogadó oktatásnak és nevelésnek arról kellene szólnia, hogy lebontjuk az akadályokat (Welles). A lehető legszélesebb értelemben el kell távolítanunk az akadályokat; meg kell változtatnunk az emberek mentalitását (Jens). Mindenkinek joga van a jó színvonalú oktatáshoz, s ugyan egyeseknek több segítségre van szüksége, mint másoknak, de mindenkinek érvényesíteni kell a jogait (Francesco).

A befogadó oktatás és nevelés a fogyatékos tanulók sikeres inklúziója (Daniel).

Le tudnád írni, hogyan valósul meg, vagy hogyan kellene, hogy megvalósuljon a befogadó oktatás és nevelés gyakorlati szinten a te iskoládban?

A fiatal delegátusok leírták saját oktatási környezetük néhány jellemzőjét, és megjelöltek az őket foglalkoztató problémák közül is néhányat.

Íme néhány további észrevétel:

Az én iskolámban speciális programok működnek a fogyatékos srácok számára, amelyek keretében vannak olyan speciális helyiségek, ahol segítséget tudnak kapni. Ott segítő személyzet veszi őket körül, de máskor ezek a diákok együtt vannak mindenkivel az osztályban, ha így jobb számukra. A kerekesszékes tanulóknak kényelmesebb terek vannak kiképezve a tanteremben. Nekem ADHD-m (attention deficit hyperactivity disorder, figyelemzavar-hiperaktivitás) van, és ezért időnként ki kell mennem az osztályból. Ez olyasvalami, amit más tanulók nem nagyon értenek meg (Dagur).

Azt hiszem, a tanulók nagyon integrálva érzik magukat; a tanárok segítenek nekünk, amikor szükséges, és a többi tanuló is szintén nagyon segítőkész (Claudia). Hozzásegít bennünket ahhoz, hogy úgy érezzünk, mint bárki más (Claudia, Chiara, Yohana). Vendéglátóipari iskolába járok; együtt vagyok a barátaimmal. Az osztályomban van egy speciális segítő személy, aki mindenkinek segít. Előfordul, hogy a tanulók irigykednek is, de ez nagyon ritka (Chiara). Időnként, ha szükséges, a fogyatékos tanulókat nem az

osztályban foglalkoztatják-fejlesztik, hanem külön csoportban (Yohana).

A befogadás már az óvodában elkezdődik. Rendszeres beszélgetések vannak mindenkivel (tanárokkal, szülőkkel, tanulókkal); úgy jó-e a helyzet, ahogy van? Hol van szükségük segítségre? Addig, amíg a helyzet mindenki számára megfelelő, a tanuló az osztályban marad. Az iskolaév elején az osztályt felkészítik arra, hogy lesz majd egy fogyatékos társuk – tájékoztatják őket, milyen típusú fogyatékossgal él a hozzájuk csatlakozó tanuló. A mi iskolánkban a tanulóknak választási lehetőségük van, melyik osztályban, csoportban akarnak lenni. Az országunkban van egy szervezet, amely speciális anyagok és IKT eszközök rendelkezésre bocsátásával foglalkozik. Az iskola kikölcsönzi a szükséges segédeszközöket ettől a szervezettől és a tanulók ezeket haza is vihetik. Amikor már nincs szükségük rájuk, akkor más tanulók használhatják őket ugyanebben vagy egy másik iskolában. Nagyon fontos, hogy támogatást kapjunk ilyen technológiai segédeszközökkel (Melania, Carlo).

Vendéglátó ipari iskolába járok. Két egymástól elkülönített részlege van az iskolának, egy a fogyatékos tanulók, egy pedig többi tanuló számára. Én a fogyatékos diákok részlegében vagyok, de jobban szeretnék a többiekkel együtt, a másikban lenni. Úgy gondolom, a tanulóknak meg kellene, hogy legyen a lehetősége, hogy azt válasszák, ahol kényelmesebben érzik magukat. Az én országomban az iskolákat nem a fogyatékos tanulók igényei szerint tervezték meg; a kerekesszékesek nem tanulhatnak ezekben az iskolákban. A kormánynak valamit kellene tennie ezen a téren. Emellett nincs elég személyzet sem. Korábban bizony nagyon nehéz volt számomra; a férfiaknak nagyon erősnek kellett mutatkozniuk ebben az országban, és a fogyatékos férfiak gyengék voltak és nem voltak nagyon láthatók, de most javul a helyzet. Az, hogy iskolába járok, erősebbé és bátrabbá tesz; ma könnyebb számomra, hogy kommunikáljak másokkal (Artúras).

A vendéglátóiparban vagyok, főzési óráim, élelmezés-ellátási óráim, kiszolgáló személyzet irányítási óráim, stb. vannak. Az a célom, hogy munkát szerezzek a vendéglátóiparban, de ez bizony nehéz: a fogyatékos embereket időnként rosszul kezelik. Még sok változásra lenne szükség. Az általános tanterv esetenként zavaros tud lenni a fogyatékos tanulók számára. A tanárokat nyomás alatt tartják az

országos vizsgák teljesítmény-követelményei, és nem tudnak elég figyelmet fordítani azokra a tanulókra, akiknek több segítségre van szükségük (Stefanos).

Többségi iskolába járok, olyan osztályba, ahol összesen kilenc sajátos nevelési igényű tanuló van. Megvannak a megfelelő tanárok mindkét tanulótípus számára. Időnként kissé kirekesztve érzem magam, mert meg kell kérnem a tanárokat, hogy a többiekkel lehessenek. Csak akkor vagyok együtt a többi tanulóval, amikor ők ebédelnek. Speciális tananyagom van, speciális órarendem egy specializált program keretében (Audrey).

A középiskola elkezdésekor csak két iskola között választhattam – nem volt elegendő megfelelően képzett személyzet, akik a fogyatékos tanulókat tanítani tudták volna. Két tanárral is pozitív tapasztalataim vannak – korábban egy tanárom volt, s most az új tanár jobban tudja elmagyarázni a tananyagot. Az iskolában jó lenne, ha építenének egy felvonót (Zsófia).

Egy speciális program keretében tanultam, és a tanárok éveken keresztül ezt a programot követték. Most, az új iskolámban nem vagyok speciális programban, és jól érzem magam. A tanároknak azonban nincs megfelelő képzettsége és nincsenek elegendő gyakorlati tapasztalataik sem; matematika órán például 28 tanuló van a tanteremben egy tanárral; hiány van a megfelelő személyzetből. Az iskolában sokan küzdenek tanulási nehézségekkel, más fogyatékossgal. Az a döntés született, hogy a fiatalok csak szakképző tárgyakat tanulnak (például takarítást), de nincs lehetőségük szakmai tárgyak (mint például a matematika, stb.) tanulására. A csoportok túl nagyok, mert nincs elég pénz több csoport indítására. Hiányoznak a felvonók (Ingre).

Az alapkészségeket tanítják az iskolában. Engem beraktak egy 'áthidaló' osztályba, és kiderült, hogy nem tudom felvenni a gyermekgondozás tárgyat. Ugyanolyan szintű órákra akarok járni, mint bárki más, még akkor is, ha a jegyeim rosszabbak. Az én országomban sok segítség áll rendelkezésre; meg kellene engedni, hogy mindenki olyan tárgyat tanuljon, amilyent akar vagy a GCSE (General Certificate of Secondary Education, nagyjából a magyar középiskolai végzettség angolai megfelelője) tárgyait. Az azonban nem fair, hogy nem mindenki jut ugyanahhoz a támogatáshoz (Leanne).

Tudtam, hogy több tárgyban fel tudok zárkózni, és ezt meg kellett mondanom, majd be is kellett bizonyítanom a tanároknak – akik nem hittek nekem; úgy éreztem, nem kapom meg tőlük a megfelelő tiszteletet. Mind egyformák vagyunk, mindegyikünknek vannak problémái. Minden tanárnak megvan a saját véleménye, máshogy magyaráz – ez megzavarja az embert (Rolands).

Az én iskolámnak a jelenleginél rugalmasabb programra lenne szüksége, amely azon alapul, mi fontos a tanuló számára. Fontos, hogy ki lehessen menni rövid időkre a tanteremből, hogy legyenek rövid szünetek, hogy legyen egy hely, ahol pihenni és relaxálni lehet (Joao).

Többségi középiskolába járok. Azt hiszem, szükséges lenne javítani a tanítási módszereken; több technológiát, vizuális segédeszközt és különböző vizsgákat kellene bevezetni és alkalmazni (Andreani).

Egy speciális egységbe járok. Szükség lenne több gondozó asszisztensre és arra, hogy az ugyanazzal a nehézséggel küzdő tanulók ugyanabban a csoportban legyenek. Több játékra és sportra lenne szükségünk és arra, hogy biztonságban és megalégedetten érezzük magunkat (Michalis).

Általános középiskolába járunk. Azt szeretnénk, hogy különböző órák legyenek a különböző szintek számára és több lehetőségünk legyen. Szeretnénk, ha az ugyanazzal a fogyatékossgal élők ugyanabba az osztályba járnának (Elmo és Kanivar).

Mindketten ugyanabban a többségi középiskolában vagyunk (Pedro és Fabian). Szeretném, ha többen lennének az iskolában ugyanazzal a fogyatékossgal, mert így egymást jobban megértenénk (Pedro). Az iskolai bolt színvonalán javítani kellene. Szeretnék többet és jobban tanulni (Fabian).

Egy többségi középiskolába járok. Az iskolának alkalmazkodnia kellene azokhoz a (segéd)anyagokhoz és eszközökhöz, amelyek a rendelkezésére állnak, és a tanároknak fel kellene erre készülniük (Aure).

Többségi középiskolába járok. Azt hiszem, szükség volna arra, hogy legyenek fogyatékos diákok az iskolában, hogy a többiek jobban megértsék őket; de egy sincs belőlük az én iskolámban (Fé).

Többségi középiskolába járunk (Sam és Charlotte).

Fontos, hogy legyen segítség a tanuláshoz. A tanárok azonban szigorúak és anélkül hoznak döntéseket, hogy előzetesen kérdeznének. Jó, ha van az iskolában egy erős, tanulási segítséget nyújtó részleg, de nem minden esetben (Sam).

Speciális iskolába járok, és ez számomra megfelel. Szükség volna felvonókra az iskolákban – ezek gyakran hiányoznak (Jere).

Gimnáziumba járok. Nagyszerű tanárain vannak, és nem tudom, min kellene javítani (Maria).

Mi mindketten többségi középiskolába járunk. Az iskola biztosít jeltolmácsokat, van felvonó és fényjelzés is jelzi a szüneteket. Több technológiai eszközre lenne szükség, és változtatni kellene a tanárok és a tanulók mentalitásán is (Diogo és Josette).

Az osztályomba járt egy SNI-s tanuló, aki nem érezte jól magát az osztályban ('nem tanult semmit'), de van egy másik barátom a középiskolában, aki szerint a befogadó oktatás és nevelés valóban jó és hasznos tapasztalat. Az én osztályomban van egy tanár és egy kísérő személy is. A második igen segítőkész. Minden embernek tudnia kell, mi a legjobb a számára (Nika).

Mindig van egy asszisztensem, aki rendelkezésre áll, és mindegyikkel jól érzem magam, mert megcsinálják, amit kérek. Ha csak egy csupa sajátos nevelési igényű tanulóból álló osztályról beszélünk, akkor az OK, ha kis létszámúak. Speciális iskolába járok, és boldog vagyok itt, mert úgy érzem, hogy a tanárok megértik a fogyatékos tanulókat. Azt gondolom azonban, hogy jobb, ha az SNI-tanulók segítséggel és asszisztenciával, de normál osztályokba járnak (Domen).

Az én országomban egy normál osztály létszáma 26 tanuló, és én egy normál tanterembe akartam kerülni. A szokásos osztályban a többi tanuló megmondja nekem, 'azt ne csináld'. Klassz dolog azt csinálni, ami normális egy normális világban. Úgy érzem, hogy ez nehezebb, mivel nekem speciális szerkezeteim vannak, s így több ideig tart, de úgy érzem, jó, ha az embernek vannak barátai, akik odafigyelnek rá és segítenek neki. Minden tanulónak joga van a támogatáshoz, s hogy segítséget kapjon tanáraitól az órákat követően, például ebédidőben. Az én osztályomban a tanár és a tanulóársaim is tudják, hogyan dolgozzanak együtt velem. Tudok arról, hogy van egy központ, amely bizonyos ellátást, támogatást biztosít a tanároknak (Sofie).

Ha választanod kell, akarsz-e maradni a befogadó oktatásban, vagy teljes figyelmet akarsz magadnak, s ha a másodikat választod, akkor jobb, ha kis osztályba kerülsz. Benne vagyok egy olyan projektben, ahol kívülállókat tájékoztatnak az oktatásban résztvevő fogyatékos személyekről. A projekt azon alapul, hogy a tanulók képeznek más iskolából való diákokat és tanárok képeznek más tanárokat (Laima).

Örülök, hogy két tanárom van; egyikük csak nekem segít. Részt vettem egy olyan projektben, ahol mindenki filmeket néz és azt követően csoportos megbeszélés keretében beszélnek a problémáikról. A házi feladatom elkészítéséhez segítséget kapok egy asszisztentstől (Waclaw).

Úgy érzem, normális a helyzetem, amikor két tanárom van az osztályban (Orlando).

Fontos számomra, hogy segítséget kapok egy beszédterapeutától. Tanáraimmal sms-ben tartom a kapcsolatot, vagy e-mail-en keresztül a beszédterapeutámmal. A tanárok időnként elfeledkeznek arról, hogy szájról kell olvasnom, amikor a fordítóm (tolmácsom) nincs bent az osztályban; miközben beszélnek, hátat fordítanak nekem, és olyan bonyolult szavakat használnak, amelyeket nem értek meg (Méryem).

Van tapasztalatom, mert olyan iskolába járok, ahol vannak sajátos nevelési igényű gyerekek is. Az én iskolámat speciálisan erre alakították ki. Emellett a többi tanulók is segítik egymást anélkül, hogy 'kellene segíteniük' – ők egyszerűen 'csak megcsinálják' (Edgars).

Jobb rehabilitációs segítséget és tanácsadást kapok a speciális központban, mint a rendes iskolámban, de felmerül bennem, hogyan van ez azok esetében, akik súlyosabb fogyatékossgal élnek. Azért járok speciális iskolába, mert a hozzánk legközelebb eső többségi iskola nem volt a legjobb számomra (Tuomas).

Ha olyan tanulókkal vagyok együtt, akiknek ugyanolyan igényei és szükségletei vannak, mint nekem, akkor normálisnak érzem magam az osztálytársaimmal szemben. Az osztályomba összesen nyolcan járunk, és mindegyikünk hallássérült (Kamilla).

Úgy éreztem, hogy a 'befogadó' iskolámban bizonyos fokig zaklattak a többiek. Tetszik, hogy speciális iskolámban sok számítógép áll rendelkezésre egy speciális helyiségben, amely nyitva áll esténként is, hogy a tanulók elkészíthessék a házi feladatukat (Rebeca).

A tanárok időnként csak azokra a dolgokra koncentrálnak, amelyeket nem tudok megcsinálni, nem a készségeimre (Pórdur).

Többségi iskolába járok és osztályunkban vannak olyan tanulók, akiknek Asperger szindrómájuk van (Marie).

Iskolánkba gyengénlátó és vak gyerekek is járnak. Speciális tanárok dolgoznak az iskolában. A matematika órákon van egy olyan tanár, aki külön segít a látássérült tanulók kis csoportjának. A Braille technológia igen fontos (Dean, Robert). Elkötelezett segítő személyzet dolgozik nálunk, akik a fogyatékos fiatalok igényeit igyekeznek kielégíteni (Daniel).

Az én országomban a kerekesszékeseket speciális asszisztensek segítik, és vannak bizonyos építészeti megoldások is, mint rámpák és fogantyúk, amelyek segítik a mozgásukat. Az én iskolámban a tanárok tudatában vannak az egyes tanulók igényeinek és szükségleteinek. Tanulást segítő asszisztenseink is vannak. Ha beteg vagyok, egyáltalán semmi problémát nem jelent az órán tanultak megszerzése és a házi feladat elkészítése. A vizsgák alatt nekem extra időt adnak, és kapok szünetet is a vizsga közben, ha szükséges (Maria).

Többségi iskolába járok, és plusz segítséget kapok. Integrálva érzem magam az iskolai közösségbe. Ugyanúgy érzem magam, mint egy sajátos igények nélküli tanuló. Az én országomban speciális tanárok vannak a többségi iskolákban, akik segítenek nekünk (Pauline).

Középiskolába járok, ahol nincsenek speciális igényekkel rendelkező tanulók (Emile).

Többségi iskolába járok, de egyúttal tagja vagyok egy befogadó oktatási csoportnak is. Sok segítséget kapok, és extra időt is a vizsgák során (Honoré).

Élveztem, amikor olyan erőforrásokhoz jutottam, mint a kevesebb kérdés vagy a több rendelkezésre álló idő a vizsgák során. Szükség van arra, hogy az én igényeimhez igazítsák a támogatást (Jakub).

Nem részesülök plusz támogatásban az iskolában. Az osztálytársaim támogatnak és segítenek nekem azzal, hogy hazahozzák a házi feladatot. Sokszor ők jobban megértenek engem, mint a tanárok. Többségi iskolába járok, s az én osztályomban én vagyok az egyetlen sajátos nevelési igénnyel rendelkező tanuló. A tanárok nem igazán segítenek nekem, hiszen 'normál' iskolába járok (Melanie).

‘Normál’ osztályba járok, és iskolai életemet a szükségleteimhez igazítom. Sokat meríték a számítógép előnyeiből, abból, hogy nagyobb asztalom van és elvisznek, illetve hazahoznak az iskolából. Szerencsém van a tanárokkal. Egyes tanárok viszont nem igazán megértők; ha valami nincs benn a tananyagban, nem akarnak segíteni és a programot ennek megfelelően adaptálni (Lise).

Nem lett volna szükségem speciális iskolára, de nem volt más választásom, mert a többségi iskolában nem volt meg az a fizikai akadálymentesség, amelyre nekem szükségem lett volna (Bethany).

A többségi iskola kemény emberré faragott; felkészített a való világra. Kulcsfontosságú, hogy jól felkészítsenek a befogadó oktatásra, kulcsfontosságú, hogy a megfelelő anyagok megfelelő formátumban álljanak rendelkezésre. Fokozni kell a tudatosságot és meg kell találni a megfelelő eszközöket arra, hogy az eltérő igénnyel fellépő emberekhez való hozzáállást megváltoztassuk (Gemma).

Jó dolog, hogy az ember támogatást kap olyanoktól, akik az iskolai személyzettől elkülönülten dolgoznak, s akik közvetítőként tudnak fellépni a sajátos igényű tanulók érdekében. Voltak olyan tanárok, akik nem akartak együttműködni, hogy a befogadó oktatást az én és mások érdekében átalakítsák; a tanároknak mindenkit be kellene fogadniuk saját osztályukba. Egyes tanulók esetében működik, hogy a speciális iskolák fel tudják készíteni őket a későbbi többségi iskolára; engem is a speciális iskola készített fel a többségi középiskolára (Wessel).

Nagyon fontos, hogy legyenek olyan iskolatársaim, akik segítenek nekem és az is, hogy a munkahelyválasztásban megkapja az ember az éppen megfelelő segítséget (Joze).

Az én iskolámban a tavalyi évig nem volt egy fogyatékos tanuló sem; a társaim aggódtak is a várható különbségek miatt (Keenan).

Volt egyszer egy hallássérült osztálytársam – a tanár kérte, hogy segítsünk neki, de az egész végül olyan lett, mintha babát pesztráltunk volna – ha túlságosan védelmező módon lép fel az ember, azzal nem segít a fogyatékos tanulótársain, az egész így nem természetes. Az én iskolám akadálymentesítve van a kerekesszékesek számára, s emellett támogatja a látás- és hallássérült tanulókat is. Szoktunk szemináriumokat szervezni, ahol a fiatalok beszélnek saját fogyatékoságukról, és így nagyobb segítséget kapnak társaiktól (Asgerdur).

Hetente egy alkalommal részt veszek többségi osztályban tartott órákon – ez nagyon fontos számomra. Kulcsfontosságú a segítőképző tanárok és osztálytársak jelenléte – az általános iskolában nem ez volt helyzet, s most, a középiskolában elégedett vagyok (Lukasz).

Volt nálunk egy külön részleg a különleges támogatási igényekre, de emellett segítséget kaptunk a segítő személyzet tagjaitól is, akik például segítettek nekünk a tábláról olvasni, stb. A gyengénlátók számára egy tanár megfelelő felszerelést működtetett (Katrina).

Az én speciális iskolában 38 fiú van, így tehát kevesebb az elméleti tárgy és több a gyakorlati munka. Az egyes osztályok nagyon kis létszámúak, de bizonyos segédanyagok nem megfelelőek, például olyan DVD-k, amelyeken nincs aláírt szöveg. Mindig gond van, amikor egy új tanár kezd el velünk dolgozni, mert időbe kerül, amíg megteremtődik a kölcsönös megértés. Az iskoláknak vegyes (fiúk/lányok együtt) összetételűeknek kellene lenniük (Simon).

Az én iskolában az IKT tanár fogyatékossgal él – ennek köszönhető, hogy a sajátos igényeinket jobban megérti – közelről ismeri a diákjai problémáit (Áron).

A fogyatékossgal különböző formái különböző típusú segítséget igényelnek. Az én iskolában mikrofont használtak, és egyes tanárok a kisebb létszámú osztályokban használták a jelnyelvet is. Az iskola maga pedig egyszintes volt (bejárható a kerekesszékesek számára). Emellett különféle technikai segédeszközök álltak rendelkezésre a gyengénlátó tanulók számára, mint például nagyítók, 'időt kérek' terek, helyek az ADHD-val küzdők számára, stb. (Elin)

Lassan írok, ezért plusz időre van szükségem a különböző tesztek kitöltéséhez (Philipp).

Van egy diszlexiás barátom, akinek jó segítséget nyújtott a számítógép és az, hogy plusz időt kapott. Használtak audio file-okat vagy a társak segítségének technikáját is, de nem alkalmazták egyiket sem következetesen (Klara).

Véleményed szerint melyek azok a fő előnyök és kihívások, amelyek a befogadó oktatással és neveléssel járnak vagy járhatnak a te oktatásodban?

A fiatal delegáltak kifejtették, mit tartanak a befogadó oktatás által generált, vagy generálható fő *előnyöknek*. Ezek között szerepelt többek között, hogy jobban fel tudnak készülni arra, hogy később munkát találjanak, erősebbé és függetlenebbé tudnak válni, megismerik, milyen a való élet, tudnak harcolni a diszkrimináció és a sztereotípiák ellen, több barátra lelnek, 'normálisnak' érezhetik magukat, és képesek lebontani az akadályokat.

Íme néhány az általuk tett észrevételekből:

Könnyebb munkát találni, mert kezdedben van egy általános diploma. Könnyebb integrálódni is a közösségbe, ha többségi iskolába jársz, mint ha csak sorstársaiddal vagy egy osztályban (Melania, Carlo).

Az iskolák fő célja, hogy felkészítsék a fiatalokat a való életre. Ha másokkal együtt dolgozol/tanulsz, akkor a jövőd is szebbé válik (Jonas). A speciális iskolában nem tudják, hogyan kell élni a többségi társadalomban (Waclaw). Mindenki számára fontos, hogy a diplomája ugyanolyan értékű legyen, amikor befejezi az iskolát. Ez az ösztönző erő fogja megadni az esélyt arra, hogy beletartozzunk a modern társadalomba (Laima és Kamilla).

Szép dolog jó társadalmi kapcsolatokat ápolni, de a jó munkalehetőség kritikus jelentőségű; a befogadó oktatás teremti meg ezeket a lehetőségeket (Joze).

A befogadó oktatás a sajátos nevelési igényű tanulóknak jártasságot ad ahhoz, hogy el tudják magyarázni saját igényeiket – ezt pedig meg kell tenniük, amikor részt vesznek a társadalom életében, s amikor munkát találnak maguknak (Barbara). A tapasztalat időnként fontosabb, mint a kvalifikációk. Amint 'helyretesszük' saját oktatásunkat, a társadalom egyéb kérdései is helyükre kerülnek (Leanne).

Valóban igen fontos, hogy a sajátos igényekkel rendelkező embereket befogadják a többségi iskolákba, mert így a többi diák is megtanulja, mit is jelent fogyatékossgal élni. A sajátos igényekkel és az azok nélkül élő tanulók egymástól tudnak tanulni, és ki tudják egymással cserélni tudásukat és ismereteiket (Efstathios).

Fontos, hogy ismereteket szerezzünk más emberekről és az ő életükről; tapasztalatcsere révén tanuljunk egymástól (Charlotte, Diogo, Méryem, Zineb). Ez szélesre tárja az emberek gondolkodását és hozzásegít ahhoz, hogy kevesebb legyen a diszkrimináció (Aure). Elgondolkodásra készíten másokat (Pedro), és megtanuljuk, hogyan fogadjuk el a tőlünk különböző embereket (Andreani).

Jó nekünk – és jó nekik is (Barbara). Fontos, hogy felismerjük, hogy mindenki számára előnyös az osztályban (Sophie). A befogadó oktatás segít a többségi gyerekeknek, hogy toleránsabbakká váljanak, s nyitottabb legyen a gondolkodásuk (Sára).

Ahhoz, hogy el tudjuk távolítani az összes akadályt, a mentalitáson kell változtatni; mindegyikünk része egy nagyobb összefüggérendszernek. A többi fiatal embernek ki kell fejlesztenie megértő képességét: tudatlan világban élünk (Gemma).

Mindenkit be kell fogadni, függetlenül attól, milyen nehézségekkel küszködik (Robert). Mindenkinek meg kell, hogy legyen az esélye a befogadó oktatásra és egy jobb életre (Tomás).

A befogadó oktatás segít mindenkinek, hogy úgy érezze, részese is egy jó rendszernek (Triin). Megadja számodra a lehetőséget, hogy tanulhass és hogy ne legyen az az érzésed, hogy 'én különbözöm a többiektől' (Lucie). Mindenki emancipált (Elmo). Segít abban is, hogy mindenki túlléphessen saját korlátain (Maria).

Olyan tapasztalatokat szerzel, amelyek megszüntetik a sztereotípiákat. A befogadó oktatás megváltoztatja az emberek hozzáállását a fogyatékosokhoz (John). Fokozza a fogyatékos emberekkel kapcsolatos toleranciát és megértést (Dean).

Ha mindenkiben tudatosulnak a különböző fogyatékoságok és az emberek személyes körülményei, semmi probléma nincs a befogadó oktatással. Az agresszív viselkedés, a társak zaklatása a másik mássága miatt történik – ha ezt sikerül elmagyarázni, a zaklatás, agresszivitás megszűnik. A befogadó oktatás segít mindenkinek, hogy kiteljesítse az életét (Katrina).

A befogadó oktatásnak semmi köze nincs ahhoz, hogy olyan környezetben vagy, amely elősegíti a tanulást; valójában ennek mindenki esetében így kellene lennie. Mindenki szeretne kis létszámú osztályban tanulni, és ennek mindenki esetében így is kellene lennie (Kamilla). Azokat, akik nagy osztályban óra közben elalszanak, nem veszi észre senki. Ezekben a nagy létszámú keretekben a tanároknak csak két percük van minden tanulóra, miközben mindenkire tíz perc kellene, hogy jusson. Ha a többségi rendszerben vagy, megvan a lehetőség a választásra, és arra, hogy előzetesen felmérd, mit akarsz, és mire vagy képes (Kamilla).

A befogadó oktatás jó hatással van a barátságokra (Bethany). Arról szól az egész, hogy barátaid vannak – ‘a jó haverok bandája’. Nem csupán együtt tanultok, hanem együtt lógtok, ‘bandáztok’ is (Sam).

Javítja a kommunikációt és a jobb interakciót (Markos). Javítja az oktatás színvonalát is. Az iskoláknak tanuló-barátabbá kellene válnia (Alexandra).

A befogadó oktatásnak mindennapossá kell válnia, de sok embernek bizonyos speciális készségeket kell elsajátítania, hogy ez megtörténjen (Francesco).

Olyan egyszerű dolgok, mint hogy helyükre kerüljön az összes technikai felszerelés, a berendezések és megoldások – például, hogy engedjék meg a laptop használatát – is fontosak (Bethany). Ha a tanárok tudatában vannak bizonyos egyszerű dolgoknak – mint például a zajszint a tanteremben –, az nagy különbséget jelenthet (Mathias). Az egyéni munkavégzési lehetőségek, mint például a személyre szabott tanulási programok, jó irányt jelentenek – egyes órákon a speciális segítség igen fontos (Lucie). Fontos, hogy

figyelembe vegyük a tanulás különböző módszereit – például a vizuális tanulási módszereket (Tomás).

Lehetőséget nyújt számomra, hogy magasabb szintű interakcióba kerüljek a 'normál' csoport tagjaival. Fontos az egyéni fejlesztési terv, de a tanároknak iránymutatás kell – a tanulóknak proaktívan kell viselkedniük (Tomás). Nehéz megszerezni az éppen szükséges támogatást, de nem lehetetlen (Francesco).

Jó, ha megváltoztatják a tantermek fizikai kialakítását, hogy megkönnyítsék a belső szociális kapcsolatokat (Robert). Az iskolában uralkodó társadalmi atmoszféra valóban fontos ahhoz, hogy érvényesüljenek a befogadó oktatás pozitív hatásai (Jens).

Minél inkább 'összekeverjük' a fogyatékos tanulókat másokkal – annál gyorsabban érjük el a pozitív hozzáállást. Nem áll rendelkezésre elegendő segédeszköz és -anyag. Ezt a helyzetet lenne jó megváltoztatni annak érdekében, hogy az embereket még autonómabb személyiséggé fejlesszük. Akiket befogadnak, azok számára a befogadás nagyon fontos társadalmi jelentést ad az életüknek, és megteremti az órák utáni házi feladathoz, valamint az iskolai és iskolán kívüli tevékenységekhez kapott segítség lehetőségét. A sport az egyik fontos területe a társadalmi életbe való befogadásnak (Francois).

Ha elkülönítik a fogyatékos tanulókat, akkor nehezebb lesz fokozni a tudatosságot. Egyes kisebb csoportok jól használhatók, de a többiekkel együtt, ahol lehetséges (Keenan). A kisebb létszámú osztályokban jobban boldogulnak a hallássérült tanulók, mert ha a környezet hangos, túl sok a figyelmet elvonó körülmény. Amikor együtt vagyok hallássérült társaimmal, akkor 'normális' embernek érzem magam (Elin).

Meg kell találni a megfelelő egyensúlyt a csoport mérete és igényei között. A fogyatékos embereknek kényelmesen kell érezniük magukat a nagyobb csoportokban is, de a társadalomnak is alkalmazkodnia kell. A többségi és a fogyatékos tanulóknak meg kell tanulniuk együtt élni egymással – úgy, hogy mindenki számára legyen hozzáférés mindenhez (Mei Lan).

A befogadó oktatásról gyakran állítják, hogy igen sokba kerül, de ha megpróbálunk ezen spórolni, végül oda jutunk, hogy mégis többet fizetünk azért, hogy a felmerülő problémákat kezelni tudjuk (Daniel). Még akkor is, ha egy országnak nincsenek bőséges erőforrásai, a

befogadó oktatást a legmagasabb színvonalon kell végrehajtani. A befogadó oktatás befektetés, be kell fektetnünk az emberekbe; az emberek a mi egyetlen erőforrásunk. A befogadó oktatás segít abban, hogy túllépjünk saját történelmi örökségünkön – megerősít bennünket (Jens).

A fiatal delegátusok megvitatták azokat a főbb *kihívásokat* is, amelyek véleményük szerint a befogadó oktatást és nevelést veszélyeztetik, beleértve a fogyatékoság megértésének általános hiányát a tanárok és a diákok részéről, továbbá a fogyatékosággal kapcsolatos mentalitás és hozzáállás megváltoztatásának szükségességét, a tanárok korlátozott szakértelmét, a negatív attitűdöket, az épületek fizikai megközelíthetőségét és belső akadálymentesítését, a szükségletekhez jobban alkalmazkodó oktatási anyagok iránti igényt és a megfelelő tanulási környezetet is.

Íme néhány az ő véleményeikből, megállapításaikból:

Az óvodai integráció, amikor a gyermekek még kicsik, nagyon nehéz (Dagur).

Vannak emberek, akik képtelenek megérteni a másságot saját országukban is. A fogyatékoság nélkül élő emberek kétféle módon reagálnak a fogyatékosággal élőkre: vagy egyszerűen odébb mennek, nem törődnek velük és nem is próbálkoznak, hogy megértsék őket, vagy, még akkor is, ha nem értik, megpróbálnak kérdéseket feltenni és megérteni őket. Az én édesapámnak mindig

baja volt, amikor kisebb voltam, mert az emberek nem tudták, mi is az az ADHD, és ő meg nem tudta, hogyan magyarázza el nekik. Fontos, hogy az emberek legyenek tudatában a különböző problémátípusoknak. Főleg az olyan országban, mint az enyém, a fogyatékoság problémája kulturális probléma. Mi mindig is a harcosok országa voltunk. Vikingek voltunk, és azokat, akik gyengének számítottak, nem fogadta be a közösség, és időnként meg is gyilkolták őket, s ez a fajta kultúra még ma is bizonyos fokig jelen van az én országomban (Dagur).

A befogadó oktatás a szélesebb értelemben vett társadalomban még ma is nehézkes; veszélyes lehet például, ha át akarunk kelni az utca túlsó oldalára, mert a jelzőlámpák nincsenek átalakítva a gyengénlátó vagy vak emberek igényei szerint (Carlo és Melania).

A gyerekek kicsúfolják egymást azért, ha speciális programra járnak. A befogadó oktatás problémája összefügg az összes szociális problémával (Ingre).

Az erőszakos viselkedés, a zaklatás változatlan probléma a többségi iskolában is, ugyanúgy, mint a másság elfogadásának hiánya (Leanne).

Van előrelépés a befogadó oktatáshoz való társadalmi hozzáállás terén, de ez még ma sem számít fő prioritásnak (Jonas).

Kihívás az is, hogy megértsük mindenki problémáit. Az iskolának és az oktatói személyzetnek meg kell értenie az emberek nehézségeit, és meg kell adnia nekik azt a támogatást, amelynek segítségével jól fognak majd tudni teljesíteni. El kell jutnunk arra a pontra, hogy nincs különbség abban, melyik embert hogyan kezelik, és nincs diszkrimináció, csak megértés van (Sam, Charlotte, Jere).

A tanároknak és a szülőknek tudniuk kell, hogyan használják a technikai segítő eszközöket az iskolában és otthon is; több segédanyagra, segédeszközre lenne szükség (Elmo, Kanivar, Fé, Aure).

A befogadó oktatás új akadályokat is tud építeni, amelyeket szintén le kell bontani, mint például: a tanárok hozzáállása (Wessel); tanulási és szociális akadályok (Bethany); a szociális hatások és a szülők részéről megnyilvánuló nyomás (Triin); erőszakosság, zaklatás (Sophie); egy tanuló társadalmi háttere és iskolán kívüli tanulási körülményei (Gemma); közszolgáltatások, mint például közlekedés (Francesco).

A tanárok képzése valóban kritikus kérdés (Sophie). A tanárok képzése nem ad nekik elegendő és megfelelő felkészítést a befogadással kapcsolatos kérdésekre, problémákra. A sajátos igényekkel élők már eleve bajban vannak; ha több támogatást kapnak a kelleténél, az időnként további problémát, bajt okoz nekik (Wessel). Időnként a tanárok nem érdekeltek abban, hogy többet megtudjanak, megtanuljanak a sajátos igényekről (Méryem).

A kormány az a szervezet, amely a tanárok munkáját megfizeti, és ők azért kapnak fizetést, hogy 'tanárok legyenek', de egyáltalán nem érdekeltek abban, hogy 'valamivel többet is vállaljanak'. Így hát a legtöbb tanárt nem érdekli, hogy többet tudjon meg a sajátos nevelési igényről (Laima).

A probléma megközelítésének következetesnek kell lennie a tanárok körében (Elin).

Lehet, hogy a tanárok félnek attól, hogy több figyelmet fordítsanak a fogyatékos tanulókra (Robert). Olyan osztályban, ahol csak kevés sajátos nevelési igényű tanuló van, a tanároknak nem kellene túl sok figyelmet fordítani rájuk. Meg kell találniuk a megfelelő egyensúlyt a fogyatékosok és az anélkül élők segítségével, támogatásában (Daniel).

Az én országomban az emberek túlzottan segítőkészek (Kamilla).

Nálunk egyetemi szinten nincsenek segítő asszisztensek. Nekünk is meg kell szüntetnünk a diszkriminációt és az erőszakoskodást, a zaklatást. Vannak tanulók, akik tudatában vannak a fogyatékos helyzetemnek, és mégis kicsúfolnak azért, mert ADHD-s vagyok (Maria).

Mindig az a benyomásunk, hogy ha segítségre van szükségünk, akkor azt külön kérni kell. A segítség nem olyasmi, ami automatikusan rendelkezésre áll. Hosszú procedúra, amíg megkapod, amire szükséged van (Pauline).

A tanároknak beszélniük kellene a fogyatékosokról – a többségi diákok nem tudják eldönteni, mit tegyenek, amikor segíteni és támogatni akarnak bennünket (Áron). A fogyatékosokkal kapcsolatos tudatosság része kellene, hogy legyen a tananyagban (Katrina).

Egy befogadó osztályban dolgozó két vagy több tanárnak (segítőnek) csapatban kellene egymással együttműköznia; s ehhez olyan extra készségre van szükség, amelyet a tanároknak a képzésük során

lenne jó elsajátítaniuk. A tanárnak segítséget kell kapnia a szakemberektől, hogy eldöntse, mennyivel több időre van szüksége a fogyatékos tanulókkal való foglalkozáshoz (Philipp).

A kormányzati megszorítások már éreztetik hatásukat egyes támogatások nyújtásánál – olyan személyek, mint például a közvetítők, sorra vesznek el a munkájukat. A pénz odakerül ugyan az iskolákhoz, de az egész rendkívül 'diszfunkcionálisan' működik, hiszen a többségi tanároknak kell elvégezniük a segítő-támogató munkát, nekik pedig erről halvány fogalmuk sincs (Wessel).

A különböző szakembereknek együtt kell működniük egymással. A tanárok új generációját már jobban kiképezték, hogy megértsék a fogyatékos embereket, ennek köszönhetően az órák már hatékonyabbak – a megfelelő irányba tartunk. A törvény jó, de a tanároknak ismeretekre és megértésre van szükségük a látásukban korlátozott és az egyéb fogyatékosokkal élő emberekkel kapcsolatban. Több technikai segédeszközre van szükség, hogy a fogyatékos emberek hozzájussanak a szükséges információhoz (Francois). Az épületek fizikai megközelítése (liftek, automata ajtók, elérhető helyen és magasságban található kapcsolók, stb.) igen fontos (Thomas). A vizsgatesztek elkészítéséhez extra időre van szükségünk (Lukasz). Belső támogató rendszerekre van szükség, hogy a fogyatékos tanulókat segíteni lehessen. A kívülről érkező segítség és támogatás könnyen a többiektől való különbözőség és izoláltság érzését keltheti bennük (Mei Lan). Akik rosszul látnak, azoknak több e-könyvre és audio-könyvre lenne szükségük (Lukasz, Áron).

A legnagyobb kihívást az emberek hozzáállása és ismereti szintje jelenti – az egész olyan, mintha a sötétben élnénk (Triin). Igazi kihívás, hogy egyre csak magyaráznod kell a többieknek, mire is van szükséged – nehéz tudatosítani másokban saját korlátaidat. Meglehetősen fárasztó, amikor újra és újra bele kell kezdened és el kell magyaráznod. Gyakran túl korlátozott társadalmi kapcsolat áll fenn a sajátos nevelési igényekkel és az azok nélkül élő tanulók között (Barbara).

A társadalom nem szívesen fogadja el a valamilyen nehézséggel küzdő embereket, pedig a társadalmi elfogadás kulcsfontosságú (Robert). Egy jól érzékelhető stigma bélyegzi meg a fogyatékoságot, amelyet el kellene távolítani. A mi Ifjúsági Parlamentünk keretében például képzést kaptunk az epilepsziáról, és

arról, hogyan segítsünk egy epilepsziás betegen. A fogyatékos tanulóknak a többségi környezetben újból és újból el kell magyarázniuk saját problémáikat az új tanároknak és társaiknak. Az értékelő jellegű információ folyamatosságára van szükség, valamint arra, hogy érzékenyen reagáljunk mások érzéseire (Keenan).

Az emberek nem mindig tudják, hogyan lehet másokkal hatékonyan vagy a szokásostól eltérő módon kommunikálni (Tomás). A társak nem helyénvaló viselkedése mindenki számára rossz (Lucie). Akár egyszerű dolgok miatt is állandó harcot kell folytatni (Bethany). A kommunikáció fontos – egyes embereknek igen rossz a modora –, a kommunikációnak ‘tabu mentesnek’ kell lennie. A vak emberek közül például nem mindegyik küzd ugyanazzal a problémával – a helyzet ennél sokkal bonyolultabb (Sára).

A befogadó oktatás felé vezető úton a pszichológiai kérdéseket sokkal inkább szem előtt kellene tartani, mint a praktikus megfontolásokat. Egy olyan ‘rejtett’ fogyatékoság, mint az Asperger szindróma esetében erre az embereket emlékeztetni kell – mindig csak feltételezésekkel élnek. Az oktatást a szükségleteknek megfelelően kell alakítani – az Asperger szindrómával küzdő emberek számára a kisebb tanulócsoportok kialakítása szintén segíthet. A befogadó oktatási környezetben az egy bizonyos típusú fogyatékoságra vonatkozó ismeretet és tapasztalatot nehezebb megszerezni, mint az ugyanezzel a fogyatékosággal élő tanulók speciális iskoláiban. Sokszor még a szakemberek sem rendelkeznek megfelelő ismeretekkel, és egyre csak azt kérdezik, mi a problémád. Mind külön egyéniségek vagyunk – az én autisztikus gondolkodásom interakcióban van azzal, aki vagyok (Daniel).

Mindenki mást és mást ért befogadó oktatáson; ennek a fogalomnak nincs általános definíciója, s ez bizony problémát jelent. Sokkal nagyobb tudatosságra van szükség – nem tudunk továbblépni, amíg nincs mindenki tudatában annak, mi is a fogyatékoság (Katrina).

Kommentárok és ajánlások

Arra is megkérték a fiatalokat, hogy bizonyos általános megjegyzésekkel és ajánlásokkal is járuljanak hozzá a meghallgatáshoz. Ezek a következők voltak:

A sokféleség pozitív dolog; fontos, hogy felkészítsük rá az embereket már az elejétől fogva, s hogy a gyerekeknél kezdjük el egy jobb generáció kialakítását (Dagur).

A tanulókat semmiféleképpen sem szabad elriasztani (Robert). Szükség van arra, hogy az emberek bízzanak magukban (James). Fontos, hogy a tanárok higgyenek bennem (Efstathios). A tanároknak több figyelmet kell fordítaniuk arra, mire képesek a tanulók, ahelyett, hogy azt figyelnék, mire nem képesek. Az embereknek képesnek kell lenniük arra, hogy a fogyatékoság mögé lássanak. Én nagyothalló vagyok – nem én vagyok sérült, hanem csak a fülem. Különbség van köztem és a rendellenességem között. A tanároknak többet kell tudniuk a fogyatékoságról. Több közös szórakozási – iskolán kívüli, szabadidős, sport-, stb. – tevékenységben kellene részt vennünk (Elin).

Nincs elég alkalom, hogy iskola után több időt tölthessünk önkéntes csoportokban vagy különféle társadalmi tevékenységgel. Nincs igazi élet az iskolaidő után (Arvydas).

Fel kell készülnünk a jövőre. Az iskolában a tanárok tudják, kik a fogyatékos tanulók. A 'való' világban az embereknek gondoskodniuk,

vigyázniuk kell a sajátos igényű, másféle emberekre (Melanie). A fogyatékossgal élőknek meg kell tanulniuk, hogyan viselkedjenek a társadalomban (Marie).

A tanároknak nyitottnak kell lenniük arra, hogy megértsék, mit akar a tanuló és hogyan segítsék őt ebben (Nana-Marie). Lehet, hogy az egyik tárgyból jobb, a másiktól meg gyengébb vagy, de a kritériumok nem szabad, hogy meggátoljanak abban, hogy bizonyos területeket megismerj (Daniel).

A tanároknak a lehető legnagyobb mértékben meg kell könnyíteniük mindenki számára, hogy egyforma standardok szerint tanulhassanak. A fogyatékos fiatalokat be kell vonni a döntésekbe. Ők a legilletékesebbek az őket érintő kérdésekben (Keenan). Mindenkit be kell vonni, akár különbözik a többiektől, akár nem – mindenki az, aki (Katrina).

Az embert – és nem a fogyatékossgát – kell tekinteni, és minden lehetséges eszközt fel kell használni, hogy javítsunk a dolgokon (Asgerdur).

A fogyatékos tanulók maguk kell, hogy meghozzák döntéseiket, és ugyanazokat a lehetőségeket kell megkapniuk, hogy a saját oktatásukkal kapcsolatos kérdésekben részt vegyenek – joguk legyen, hogy hallathassák hangjukat az oktatásukat érintő dolgokban (Klara). Jogunk van ahhoz, hogy meghozzuk a döntéseinket (Wessel).

Az ellátásban, támogatásban részesülőknek benne kell lenniük az új tanári segítő személyzet felvételével foglalkozó bizottságban; be kell őket vonni az általános döntéshozatalba. Fogyatékossgal élő, őket inspiráló példaképeket kell eléjük állítani (Sam, Charlotte, Jere).

‘Akadályok nélküli iskolákat’ kellene létrehoznunk. Mindenki profitál a befogadó oktatásból, beleértve a nem fogyatékosokat is (Elmo, Kanivar, Aure, Fé). Meg kell változtatnunk a sajátos nevelési igény nélkül élő tanulók fogyatékossgához való hozzáállását (Emile).

A befogadó oktatás egyszerűen kiváló ötlet – egy új világ tárul fel általa (Lucie).

Végül, számos olyan vélemény került megfogalmazásra, amelyet osztott a megjelent delegátusok nagy része is. Ezek közül néhány:

- A befogadó osztályokkal kapcsolatban a fiatal delegáltak azt várják, hogy a tanárok és a ‘többi’ tanuló nagyobb erőfeszítést

tegyen arra, hogy megértsék és befogadják a fogyatékos tanulókat;

- A fiatal delegátusok egyetértenek abban, hogy fontos csökkenteni a tanulók számát vagy kisebb létszámú osztályokat kialakítani, valamint támogatni kell az épületek és az egész társadalmat érintő különböző létesítmények univerzális jellegű tervezését;
- Fontos, hogy a szükséges ellátás és támogatás úgy jusson el az arra rászorulókhhoz, hogy ne kelljen harcolni érte;
- Az iskolatársak képzése során jobban figyelembe kell venni az egyéni igényeket és hozzáállást;
- A befogadó oktatás egyes országok között, illetve egy-egy országon belül is eltérő.

Összegzésképpen érdemes kiemelni a fiatal delegáltak vitáinak, megbeszéléseinek magas minőségét, nyitottságát és mélyreható jellegét. Nyilvánvaló volt az általuk kifejtett vélemények kiérlelt színvonala ugyanúgy, mint ahogy az az érdeklődés is, amellyel hozzájárultak annak meghatározásához, mit is jelent valójában a befogadó oktatás és nevelés: egyenlő hozzáférést az oktatáshoz, minőségi oktatást mindenki számára, valamint a különbözőség tiszteletét.

Mindegyik vitacsoport megbeszéléseinek átirata megtalálható az Ügynökség honlapján: <http://www.european-agency.org/agency-projects/european-hearing-2011/results-files>

VISSZATEKINTÉS, ELŐRETEKINTÉS

2012-re elérkezett az ideje annak, hogy áttekintsük és végiggondoljuk az első, 2003-as Meghallgatás óta a valamennyi fiatal delegált által tett megjegyzéseket, hozzájárulásukat a témához. A három esemény során összesen 238 fiatalot vontunk be a munkába, és valamennyiüket felkértük, fejtsek ki véleményüket és adjanak ajánlásokat a befogadó oktatással és neveléssel kapcsolatban. Mind a három Meghallgatás célja az volt, hogy meghallgassuk és odafigyeljünk a fiatalok véleményére, mert így tudjuk jobban megérteni, hogyan valósul meg a befogadó oktatás és nevelés a gyakorlatban a 'felhasználó' szemszögéből.

A fiatalok befogadó oktatással és neveléssel kapcsolatos véleményeit egyáltalán nem szabad kevésbé fontosnak tekinteni, mint a képzett szakembereket vagy kutatókat. A három Meghallgatás eredményei világosan jelzik, hogy gond nélkül és összefogottan képesek ugyanazokat a megjegyzéseket, megfigyeléseket tenni, mint a területet kiválóan ismerő szakemberek.

A jelen dokumentum keretében nem szeretnénk hosszas elemző fejtegetésekbe bocsátkozni a 2003 óta végbement fejlődésről; mindegyik meghallgatáson más fiatalok vettek részt, eltérő oktatási-nevelési szinteket képviseltek, de a fogyatékos és a nem fogyatékos fiatalok együtt első ízben csak a 2011-es eseményre kaptak meghívást. Az a fő törekvésünk, hogy rámutassunk a 2003 óta tett megjegyzések és kifejtett gondok közötti hasonlóságokra és különbségekre, illetve, hogy kiemeljük azokat a főbb ajánlásokat, amelyek mindegyik meghallgatáson felszínre kerültek.

Az évek során a fiatalok saját oktatásukkal kapcsolatban általában véve elégedettek voltak, függetlenül attól, hogy többségi vagy speciális nevelési-oktatási környezetből érkeztek. Valamennyien hangsúlyozták annak fontosságát, hogy minőségi oktatást és képzést kell, hogy kapjanak, és nyomatékosan kiemelték ennek kulcsfontosságú szerepét abban, hogy munkát tudjanak találni, hogy szélesíteni és erősíteni tudják társadalmi kapcsolataikat, és hogy általánosságban fel tudjanak készülni jövőbeli életükre.

Valamennyi fiatal kiállt a befogadó oktatás és nevelés mellett – annak ellenére, hogy néhányan közülük negatív tapasztalatokat szereztek ezen a téren –, és kiemelték, hogy a befogadó oktatás és nevelés valamennyi tanuló számára előnyös. Különösképpen a

2011-es résztvevők adtak igen precíz magyarázatot arra, milyennek is kellene lennie a befogadó oktatásnak és nevelésnek, mit jelent ez számukra, és milyen előnyökkel jár mindenki számára. A fogyatékos és nem fogyatékos fiatalok ékesszólóan leírták, hogyan válik a befogadó oktatás és nevelés mindenki számára gazdagító élménnyé és tapasztalattá, hiszen megnyitja és szélesre tárja mindenki gondolkodását és segít lebontani a sztereotípiákat.

A résztvevők nagyobb része többségi környezetből érkezett, és valamennyien tudatában vannak annak, hogy a befogadó oktatás és nevelés nem csak országok között, hanem egy országon belül is eltérő, és azonosítani tudja a fejlesztésre szoruló egyes területeket. Mindezek mellett azonban a befogadó oktatást és nevelést alapvető jognak tartják. Ez a jog kiterjed az oktatási lehetőségekhez való egyenlő hozzáférésre, arra, hogy mindenkinek meg kell kapnia a szükséges ellátást és támogatást, hogy a legtöbbet tudja kihozni ezekből a lehetőségekből, valamint arra is, hogy mindenkihez tisztelettel kell közeledni.

A befogadó oktatáshoz-neveléshez való jog egyben azt is jelenti, hogy a tanulót bevonják bármely őt érintő későbbi iskoláztatási, iskolai elhelyezési kérdésbe, sőt, szabad döntéshozatali lehetősége van ezen a téren. Az egyik, mindhárom Meghallgatás során felmerült téma a fiataloknak az a világos kívánsága volt, hogy teljes mértékben részt kívánnak venni bármely, személyüket érintő döntésben.

2003-ban ez úgy merült fel a résztvevők részéről, hogy nem akarják jövőjüket úgy elképzelni, hogy munka nélkül csak otthon üljenek. Ugyanez a gondolat felmerült 2007-ben is, amikor úgy fejezték ki közös vágyaikat, hogy a lehető legfüggetlenebb életet szeretnék élni. 2011-ben a fiatal delegátusok azt hangsúlyozták, hogy a befogadó oktatás egyik legnagyobb előnye, hogy olyan jó színvonalú oktatásban részesülhessenek, amely jobban felkészíti őket a független életre.

A fiatal emberek számára a befogadó oktatás és nevelés a sokféleség és a velük való törődés, gondoskodás 'ünnepe', s nem csupán az iskolában, hanem a társadalom egészében is. Csak akkor teljesezhet ki teljes mértékben, ha leomlanak az akadályok és megváltozik a hozzáállás. Ebben a vonatkozásban a fiatalok két sajátos és állandó 'veszélyterületet' továbbra is kiemelésre érdemesnek tartanak – a hozzáférést, akadálymentességet, valamint a tanárok hozzáállásának és szakértelmének kérdését.

A hozzáférés, akadálymentesség nem csak az épületek fizikai akadálymentesítésére, hozzáférhetőségére vonatkozik, hanem a szükséges és elérhető technikai ellátásra, valamint a hatékony, könnyen megszerezhető oktatási-nevelési támogatásra és ellátásra is.

A résztvevők olyan megjegyzéseket is megfogalmaztak, hogy a tanárok nem minden esetben vannak tudatában, vagy nem fordítanak elegendő figyelmet a tanulási igények meglétére és igen szerteágazó jellegére. A tanároknak nincs meg a kellő szakértelme, és túl gyakran a tanulók gyengéire összpontosítanak, ahelyett, hogy az erősségeikre figyelnének.

E megjegyzések ellenére a fiatalok nem viszonyulnak negatívan saját tanáraikhoz, hanem inkább új típusú tanárookra vágnak: olyanokra, akik felkészültek, s nem jelent nekik semmilyen gondot, hogy egy befogadó oktatási-nevelési környezetben dolgozzanak.

E kihívások ismeretében a 2011-es Meghallgatás résztvevői konkrét és gyakorlati ajánlásokat tettek arra, hogyan lehet hatékonyabbá tenni a befogadó oktatás és nevelés támogatási rendszerét mind iskolai, mind tantermi szinten. Arra kérték a döntéshozókat, hogy biztosítsák: valamennyi iskola rendelkezzen a szükséges fizikai hozzáférhetőséggel, valamint megfelelő erőforrásokkal és támogatással, s ez magában foglalja azoknak a tantermi segítő személyeknek a rendelkezésre állását is, akik reagálni tudnak valamennyi tanuló igényeire.

Rámutattak a kisebb osztályméretek és az egyéni tanulási programok adta előnyökre, illetve arra is, hogy kedvező hatással jár, ha, ahol szükséges, további, jól felszerelt helyiségek állnak rendelkezésre a pihenésre és az extra ellátás és támogatás biztosítására. Kiemelték a személyre szabott (például több időt adó) vizsgák szükségességét is, illetve, hogy meg kellene adni a lehetőséget a tanulmányok egy évvel történő meghosszabbítására, mert így valamennyi tanuló ugyanazt a teljesítményszintet tudja elérni anélkül, hogy egyeseknek közülük külön segítségre és ellátásra volna szükségük. Ebben a vonatkozásban nyomatékosan leszögezték, hogy az ugyanolyan szintű oktatás egyben azt is jelenti, hogy ugyanazokat a kvalifikációkat lehessen megszerezni.

Ahhoz nem fér kétség, hogy a három Meghallgatás közvetlen formában volt előnyös a részt vevő fiatalok számára – ezt megerősítették a 2003 óta kapott visszajelzések is. Az előnyök

ezekén a fiatalokon keresztül iskoláikra és tanáraikra, valamint az előzetes felkészítő megbeszélésekbe, vitákba bevont tanulókra is kiterjednek. A 2011-es Meghallgatást követő különböző kimenetek világosan demonstrálják ezt a hatást: utána a fiatalok és az őket kísérő szakemberek számos módon adtak hangot véleményüknek: cikkeket írtak különböző folyóiratokba és újságokba, olyan eszközöket, felületeket használtak és hoztak létre, mint a megfelelő Facebook és Twitter oldalak, illetve kifejezetten ennek a témának szánt web oldalak az iskolai honlapokon.

Az Ügynökség szándéka, hogy e jelentés és a benne foglaltak lehető legszélesebb terjesztését biztosítsa, és természetesen nem feledkezve meg az összes fiatal delegátus által kifejtett komoly ajánlásokról és kívánságokról sem.

A delegáltakkal, családjaikkal, a szakemberekkel és döntéshozókkal együtt az Ügynökség olyan akadályok nélküli minőségi oktatás bevezetésén fog munkálkodni, ahol mindenkit önálló személynek tekintenek és tisztelnek, s ahol – ahogyan azt maguk a fiatal delegátusok kifejezték – ugyan *mindenki csak egy színt képvisel, de együttesen mégis megjelenítik a szivárvány összes színeit.*

FIATAL DELEGÁTUSOK AZ EURÓPAI PARLAMENT 2011. ÉVI MEGHALLGATÁSÁN

Az alábbi táblázatban felsoroljuk annak a 88 fiatal delegátusnak a nevét, akik részt vettek az Európai Parlament 2011. évi Meghallgatásán:

Aure AFLALO	Keenan ALEXANDER
Carlo ANDERHALDEN	Maria BARANDUN
Efstathios BEKYRAS	Méryem BELGHAZI
John BENNINGTON	Markos BOTSOS
Robert BOYLE	Elin Johanna BRANDT KORALL
Pauline BRASSEUR	Chiara BRIZZOLARI
Wessel BROEKHUIS	Maria BUGEJA
Claudia BURATTINI	Fabian CAMARA ALCAIDE
Jens CAMILLERI	Tomáš ČERNÝ
Alexandra CHRONOPOULOU	Rolands CINIS
Leanne Alice COLE	Nana-Marie DALE REICHEL
Charlotte DARBY	Yohana Angelica DEL PINTO
Honoré D'ESTIENNE D'ORVES	Samantha DRYDEN-SILLARS
Wacław DZIEŃCIOŁ	Klara Linnea Astrid ELFSTEN
Zsófia FAZEKAS	João FONSECA
Barbara GEHER	Sára GERGELY
Josette GRAÇA SILVA	Melania GROTTI
Kanivar GÜLER	Andreani HADJISTERKOTI
Sophie Bethan HANNAWAY	Asgerdur HEIMISDÓTTIR
Lucie HRDINOVÁ	Ingre IMALA
Jakub JARMOŁA	Diogo JESUS NETO
Dagur JÓHANNSSON	Þórdur JÓNSSON
Domen KAISER	Dean KELLY

Orlando KROHN	Thomas KROYER
Joži KUMPREJ	Robert LÄTT
Mei LAN NG	Marie LAURITZEN
Artūras LAURYNAS	François LE BEL
Laima LIEPINA	Fé LINDEN
Rebeca LÓPEZ RUANO	Nika LUŠNIC
Mathias MACHIELSEN	Gemma MACKINTOSH
Jere Nicholas MAHLAKAARTO	Emile MAINKA
Tuomas Kimmo Johannes MANNI	Daniel MARTIN
James MARTIN	Simon MCDOUGALL
Stefanos MELAS	Audrey MESUREUR
Sofie MONGGAARD CHRISTENSEN	Jonas NENORTAS
Michalis NICOLAOU	Melanie NIELSEN
Áron ÓCSVÁRI	Elmo PESIN
Triin PUUSEPP	Pedro ROMERO JIMÉNEZ
Zineb SAOUI	Daniel Alexander SCHOUTEN
Francesco SCICLUNA	Edgars ŠENINŠ
Łukasz ŚMIETANA	Kamilla SØLYST BJØLSETH
Bethany STALEY	Philipp STEINBERGER
Katrina THOMSON	Lise TØRLEN
Mirjam WOLFF	Arvydas ZAGARAS

HU

Az Európai Ügynökség a Sajátos Igényű Tanulók Oktatásának Fejlesztéséért 2011 novemberében házigazdája volt az Európai Parlament Brüsszelben rendezett Meghallgatásának. Az eseményre az Ügynökség tagországai összesen 88 középiskolás, illetve szakképzésben részt vevő fogyatékos és nem fogyatékos fiatal delegáltak, akik azt vitatták meg, mit jelent számukra a befogadó oktatás és nevelés.

A szervezők és a résztvevők célja az volt, hogy a Meghallgatás során ténylegesen odafigyeljenek a fiatalok véleményére, valamint, hogy felmérjék, milyen fejlődés ment végbe a befogadó oktatás és nevelés területén az egyes tagországokban 2007 óta. Minden tanuló fel tudja idézni a befogadási folyamat végrehajtásának fontos kérdéseit, a befogadás előnyeit és hátrányait, hiszen ők valamennyien közvetlen érintettjei annak, amit befogadásnak nevezünk. Annak ismeretében, hogy milyen gyakran merült fel megbeszéléseik, vitáik során a befogadás, biztosra vehetjük, hogy az valóban fontos témának számít a fiatalok oktatásban eltöltött éveik során.

European Agency for Development in Special Needs Education

